

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(reglementarea relațiilor între asociații/fondatorii societăților comerciale)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Autor al prezentului proiect este Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării la solicitarea și sub egida Viceprim-ministrului dlui Dumitru Alaiba. Autorul deține competența de a elabora acest proiect în baza Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 143/2021.

La elaborarea proiectului a participat Grupul de lucru pentru reglementarea relațiilor între asociații/fondatorii societăților comerciale constituit prin Ordinul Ministerului Economiei nr.02 din 06.01.2023, în componența reprezentanților Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, Camerei de Comerț Americane, Asociației Businessului European, Asociației Investitorilor Străini, Alianței Întreprinderilor Mici și Mijlocii, sub secretariatul și cu participarea Secretariatului Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul vine să implementeze următoarele măsuri din Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” aprobată prin legea nr.315/2022:

5.10. Susținerea dezvoltării antreprenoriatului

- 1) Dezvoltarea unui cadru normativ favorabil mediului de afaceri, inclusiv pentru stimularea creării de întreprinderi mici și mijlocii (O1.1–O1.3, O2.3, O7.1, O7.2, O8.3).
- 2) Consolidarea culturii și a capacităților antreprenoriale (O1.1–O1.3, O2.4, O3.3, O4.3, O7.1, O7.2).
- 4) Îmbunătățirea accesului antreprenorilor la finanțare (O1.1–O1.3, O7.1).

5.12. Promovarea oportunităților investiționale:

- 1) Crearea unui climat investițional caracterizat de reguli clare, transparente și predictibile, inclusiv prin consultarea prealabilă a noilor reglementări cu mediul de afaceri (O1.1–O1.3).
- 3) Evaluarea cuprinzătoare a contencioaselor și precedentelor juridice, precum și a cadrului normativ și instituțional în vederea asigurării protecției legale a investițiilor private (O1.2, O8.2, O8.3).
- 6) Identificarea sectoarelor prioritare pentru investițiile străine și autohtone, stimularea proiectelor investiționale inovative și prietenoase cu mediul (O1.1, O2.4, O9.2, O9.3, O10.1, O10.3).
- 8) Îmbunătățirea și promovarea activă a imaginii Republicii Moldova în străinătate (O1.2).

Reglementările actuale cu privire la societățile comerciale și în primul rând cu privire la societățile cu răspundere limitată, ca cea mai populară formă de organizare a activității de

antreprenoriat în Republica Moldova, sunt construite preponderent după principiul „se poate doar dacă legea permite”. În societățile cu economie dezvoltată, orice interdicție legală are drept scop să protejeze un interes de ordine publică. Redacția actuală a normelor, însă, stabilește reguli imperative, fără a avea anumite justificări, blocând libertatea și inițiativa oamenilor de afaceri de a-și construi afacerea în modul cel mai oportun. Propunerea conceptuală de modernizare a regulilor cu privire la societățile comerciale este de a păstra în lege doar acele interdicții și limitări care sunt necesare pentru a asigura interesul public și pentru a evita abuzurile. Paradigma se schimbă în ”Nu se permite doar ce e interzis de lege”. În afară de cazurile când interesele de ordine publică o cer sau atunci când se impune protejarea de abuzuri, normele legii trebuie să fie dispozitive. Oamenii de afaceri trebuie să aibă flexibilitatea necesară de a-și crea propriul model de reglementare a aspectelor corporative și să dispună de instrumente, bine-cunoscute în lumea civilizată a afacerilor, care le permit utilizarea garanțiilor juridice (reglementate și de Codul civil), îndreptate spre creșterea valorii business-ului.

Așteptările de la implementarea proiectului sunt:

- creșterea numărului de investitori rezidenți și nerezidenți și a valorii investițiilor în diverse domenii ale activității economice;
- creșterea cifrei de afaceri, numărului de întreprinderi active, deschiderea a noi locuri de muncă;
- sporirea încrederii investitorilor, instituțiilor financiare și partenerilor externi față de climatul investițional național;
- diminuarea riscurilor pentru investitorii externi;
- implementarea instrumentelor contemporane și avansate de administrare a afacerii, aplicate în Uniunea Europeană și alte țări cu economie, democrație și piață liberă avansată.

Necesitatea aprobării, în mod operativ, a acestui proiect, precum și a implementării cât mai urgente a instrumentelor novatorii prevăzute în proiect, este argumentată prin faptul că, inclusiv datorită impactului pandemiei COVID-19 și crizei geopolitice din regiune, care a generat declararea stării de urgență (hotărârea Parlamentului nr.41/2022), în ultimii ani se atestă o scădere a investițiilor directe în economia țării. A se vedea datele statistice: https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/16#data_bank.

În special, observăm o scădere a unui important indice, cum ar fi investițiile în activele imobilizate: acest indiciu pentru anul 2022 fiind cu 12% sub cel din anul 2021, care, la rândul lui, a depășit cu în jur de 10% același indiciu pentru anul 2020:

Indicatori cheie		Actualizat la: 28.02.2023	
Investiții în active imobilizate	Anul 2021, mil. lei	35 411,2	
	2021 / 2020, %	109,8	
Investiții în active imobilizate	Anul 2022, mil. lei	31 185,9	
	2022 / 2021, %	88,4	

Astfel, dacă în anul 2021 s-a reușit menținerea la același nivel a majorității indicilor investițiilor în active imobilizate, ba chiar și creșterea unor indicii, media de creștere fiind

în jur de 10%, atunci în anul 2022 rezultatele au fost negative, ca efect coborându-se substanțial și ca efect anihilând rezultatele pozitive precedente (media de scădere 11,6%):

	Realizări, mil. lei	în % față de:	
		anul 2021	total
Investiții în active imobilizate – total	31 185,9	88,4	100,0
Imobilizări necorporale	829,9	107,0	2,7
Imobilizări corporale	30 356,1	88,0	97,3
din care:			
clădiri rezidențiale	3 936,7	86,7	12,6
clădiri nerezidențiale	4 899,8	86,3	15,7
construcții ingineresti	7 108,8	78,6	22,8
mașini și utilaje	9 210,9	95,4	29,5
mijloace de transport	3 341,0	92,9	10,7
alte imobilizări corporale	1 858,9	90,8	6,0

	Realizări, mil. lei	în % față de:	
		anul 2020	total
Investiții în active imobilizate – total	29 628,0	104,8	100,0
Imobilizări necorporale	651,3	120,2	2,2
Imobilizări corporale	28 976,7	104,5	97,8
din care:			
clădiri rezidențiale	3 666,7	91,5	12,4
clădiri nerezidențiale	4 587,3	95,0	15,5
construcții ingineresti	7 301,8	100,1	24,6
mașini și utilaje	8 525,0	119,1	28,8
mijloace de transport	3 177,7	110,2	10,7
alte imobilizări corporale	1 718,2	111,3	5,8

La elaborarea proiectului autorii s-au inspirat preponderent din European Model Companies Act (EMCA – *legea-model europeană privind societățile comerciale*).

EMCA stabilește pe o bază științifică solidă, o nouă cale de urmat în dreptul european al societăților comerciale, inspirată de Modelul de lege privind societățile comerciale (MBCA) din SUA. EMCA a fost conceput ca un statut general al societăților comerciale de sine stătător, care poate fi adoptat de statele membre ale Uniunii Europene fie în întregime, fie prin adoptarea anumitor dispoziții. EMCA este considerat un instrument pentru o mai bună legiferare în UE, deoarece oferă un cadru legislativ european coerent, dinamic și receptiv. Statele beneficiază de pe urma utilizării legii-model ca paradigmă a dreptului societăților comerciale, întrucât aceasta este o lege a societăților comerciale modernă și competitivă. EMCA este privit ca un act legislativ dinamic, dezvoltat în mod continuu ca răspuns la mediul în schimbare și la condițiile de piață cu care se confruntă întreprinderile moderne. Astfel, EMCA este un răspuns la criticile aduse des la adresa modelului tradițional inflexibil de reglementare a activității societăților comerciale.

Alături de EMCA, la baza propunerilor de modificare au stat reglementări progresiste din așa țări cum ar fi SUA (Model Business Corporation Act, MBCA - Modelul de lege privind societățile pe acțiuni comerciale -MBCA); Estonia - Codul comercial al Estoniei; Ucraina - *ЗАКОН УКРАЇНИ Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю* (Legea Ucrainei Cu privire la societățile cu răspundere limitată și societățile cu răspundere nelimitată) și altele.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Totodată:

- utilizarea EMCA ca model de inspirație apropiată reglementarea propusă de regulile model, propuse țărilor Uniunii Europene;
- unele prevederi din proiect sunt în concordanță cu normele aplicate în țări europene și nu numai, cum ar fi SUA, Estonia, Ucraina și altele.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Propunerile din proiect vizează domenii reglementate de următoarele acte normative în vigoare:

- Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007;
- Legea privind societățile pe acțiuni nr. 1134/1997;
- Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali nr. 220/2007;
- Legea privind piața de capital nr. 171/2012;
- Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare nr. 234/2016;
- Legea nr. 1163/1997 Codul fiscal.

Cauzele în virtutea cărora normele în vigoare nu sunt suficiente să ofere soluții problemelor abordate în proiect țin de modificările survenite în spațiul uman contemporan, nepreluarea anterior a instrumentelor de reglementare în aceste domenii din țările UE și alte țări democratice din lipsa solicitărilor pe piața internă. Astfel, situația real creată la moment necesită a fi reflectată și transpusă în cadrul legal.

Modificările conținute în proiect se pot clasifica în modul următor:

- **Modificări inovative**, prin care se introduc în cadrul legal național instrumente de reglementare noi, neaplicate anterior.
- **Modificări de liberalizare și care creează alternative decizionale** pentru asociații societăților comerciale, atât acordându-le investitorilor, în special celor nerezidenți, o libertate mai mare și posibilitatea utilizării sistemelor de guvernare corporativă contemporane și aplicabile pe piețele din țările de reședință, cât și prin transformarea normelor imperative din lege în norme dispozitive (atribuirea caracterului dispozitiv normelor, păstrând norma imperativă doar acolo unde se cere protecție de abuzuri sau apărarea ordinii publice).
- **Modificări ce asigură, extind sau concretizează drepturile asociaților** și înlesnesc procedurile de utilizare a acestor drepturi.
- **Modificări de simplificare și optimizare a procedurilor, modificări redacționale** și de ajustare a textelor în articole și legi, ca urmare a includerii modificărilor de bază propuse prin acest proiect.

Propunerile conceptuale din proiect se referă la activitatea societăților cu răspundere limitată și a societăților pe acțiuni.

Modificările la Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și la Codul fiscal au caracter complementar și rezultă din propunerile conceptuale la legile indicate supra.

Legea privind piața de capital și Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare se propune a fi modificate pentru alinierea legislației naționale la practica internațională de reglementare a societăților comerciale care nu accesează piețele de capital, inclusiv EMCA, Directiva 2004/109/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind armonizarea obligațiilor de transparență în ceea ce privește informația referitoare la emitenții ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată și de modificare a Directivei 2001/34/CE, Regulamentul (UE) nr.

909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrali de titluri de valoare și de modificare a Directivelor 98/26/CE și 2014/65/UE și a Regulamentului (UE) nr. 236/2012 și Directiva 2012/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților comerciale în statele membre, în înțelesul articolului 54 al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pentru protejarea intereselor asociaților sau terților, în ceea ce privește constituirea societăților comerciale pe acțiuni și menținerea și modificarea capitalului acestora.

Pentru societățile pe acțiuni care nu efectuează oferte publice de valori mobiliare în scopul finanțării sale și nu dispun de un număr mare și variat de acționari, cerințele de transparență sunt mai puțin oneroase și reglementarea este mai flexibilă, deoarece nu există probleme de reprezentare determinate de separarea dreptului de proprietate asupra acțiunilor de controlul societății. De asemenea, aceste societăți au dreptul de a stabili, prin actul de constituire, restricții la înstrăinarea acțiunilor, cum ar fi dreptul de preemțiune al acționarilor și/sau societății, care exclude posibilitatea coterii acțiunilor la bursă, care este posibilă numai pentru acțiunile care se transferă liber. Distincția între societățile pe acțiuni se face nu în funcție de mărimea sau importanța lor, ci de faptul dacă își oferă acțiunile pentru subscriere de către publicul larg și se tranzacționează public.

Descrierea elementelor noi din proiect și modificărilor propuse, urmărilor implementării acestora:

/de ținut cont că una și aceeași modificare poate fi atribuită la mai multe compartimente/

A. Modificările inovative

1. Se propune modificarea conceptuală a art. 5 și art. 11 din Legea nr. 135/2007.

La articolul 5 se propune includerea unor norme ce țin de formularea scopului creării societății. În mod normal, scopul societății este de a maximiza valoarea societății. Este important să se asigure că atât investițiile în societăți, cât și gestionarea acestora se realizează cu o viziune pe termen lung și durabilă, ceea ce este în esență o chestiune de perspectivă. Legea trebuie să se concentreze în primul rând pe asigurarea flexibilității necesare societăților pentru a-și asigura viabilitatea pe termen lung în condiții de schimbare rapidă a condițiilor de afaceri, ținând cont în același timp de interesul părților implicate. În același timp, alături de urmărirea profitului și creșterii valorii societății, societățile pot să declare și scopuri altruiste, cum ar fi în cazul întreprinderilor din domeniul antreprenoriatului social. Se propune preluarea scopului creării societăților așa cum e formulat în Secțiunea 1.06 The purpose of the Company din EMCA.

La articolul 11 actuala redacție a legii nu conține o prevedere generală care ar obliga asociații să își realizeze drepturile cu bună credință și să asigure egalitatea de tratament al asociaților aflați în condiții identice. Principiul egalității este exprimat în articolul 85 al Directivei 2017/1132 privind unele aspecte ale dreptului societăților comerciale, dar și în articolul 46 din a doua directivă privind dreptul societăților comerciale pentru societățile publice și în articolul 4 din Directiva 2007/36/CE privind drepturile acționarilor pentru societățile cotate la bursă. Art.85 din Directiva 2017/1132 prevede: „**În scopul punerii în**

aplicare a prezentului capitol, prin actele cu putere de lege ale statelor membre se asigură egalitatea de tratament a tuturor acționarilor aflați în condiții identice.” Chiar dacă directivele se referă la societăți pe acțiuni și nu la SRL, existența unei norme cu valoare de principiu ar putea asigura o protecție suplimentară pentru asociații societăților cu răspundere limitată.

Prevederile menționate sunt în esență prevederi anti-discriminare. Nu înseamnă că asociații ar trebui să aibă toți aceleași drepturi. Dimpotrivă, regula implicită în dreptul corporativ este că drepturile sunt proporționale cu investiția, ceea ce reprezintă inegalități, deși proporționale (legitime). Mai important și la obiect, regula egalității din directive nu exclude drepturile disproporționale ale acționarilor/asociaților (dividende preferențiale, drept de vot multiplu, acțiuni fără drept de vot). Nu este altceva decât o interdicție a tratamentului discriminatoriu al acționarilor/asociaților de către companie (și, prin urmare, de către organele companiei).

Norma care asigură tratament egal pentru asociații aflați în condiții egale reprezintă transpunerea unei norme generale din articolul 85 al Directivei 2017/1132 privind unele aspecte ale dreptului societăților comerciale, care prevede că: „... prin actele cu putere de lege ale statelor membre se asigură egalitatea de tratament a tuturor acționarilor aflați în condiții identice.”. Deoarece o asemenea garanție din partea statului va fi necesară a fi implementată pe parcursul măsurilor ce țin de statutul țării noastre de candidat în membri UE, și dat fiind că necesitatea unei asemenea garanții este solicitată de potențialii investitori externi, art.11 din legea nominalizată va fi completat cu respectiva prevedere.

2. Legea nr. 135/2007 în redacția actuală nu prevede dreptul asociaților de a încheia contract de realizare a drepturilor în societate. Este un instrument bine cunoscut în lumea afacerilor și pe larg utilizat în țările cu economii avansate. (*Shareholders' Agreement, Pact societar, корпоративный договор*).

Acest instrument oferă posibilitatea pentru investitori, la momentul investiției de a-și determina modul în care vor exercita drepturile deținute în societate, cum vor administra societatea, cum vor lua decizii, cum vor soluționa blocajele în luarea deciziilor (dead-lock), dreptul și condițiile de retragere din afacere; modul de evaluare a părților sociale și de determinare a prețului etc.

Chiar dacă în practică asemenea contracte se încheie și în Republica Moldova, din cauza lipsei de reglementare, astăzi nu poate fi prognozată măsura în care un astfel de contract va fi recunoscut de instanțele judecătorești drept valabil și dacă va putea fi sau nu executat forțat, în caz de încălcare a obligațiilor.

Reieșind din argumentele și motivele expuse supra, se propune completarea Legii nr. 135/2007 cu art. 43¹, care prevede posibilitatea încheierii contractului de realizare a drepturilor societare între asociați (toți, sau cel puțin doi), precum și între asociați și terți. Prin contract, semnarii își pot asuma obligații de a-și exercita drepturile într-un anumit mod sau de a se abține de a le exercita. Contractul poate să prevadă obligația de a vota într-un anumit mod la luarea deciziilor în cadrul organelor societății, de a realiza într-un mod concertat alte acțiuni de administrare a societății sau de a se abține de la săvârșirea anumitor acțiuni; de a procura sau înstrăina părți sociale la un anumit preț sau în cazul survenirii

anumitor condiții să se abțină de la înstrăinare lor. Contractul poate prevedea condițiile și modul de determinare a survenirii condițiilor, în care asociatul este în drept sau este obligat să cumpere sau să vândă părți sociale.

Contractul privind realizarea drepturilor în societate produce efecte doar între părțile lui. Neexecutarea contractului nu afectează deciziile adoptate de societate, dar îi permite asociatului interesat să-și protejeze drepturile și interesele în temeiul răspunderii contractuale. Cu excepția cazurilor când contractul este încheiat între toți asociații, nu încalcă norme vădit imperative și nu se referă la drepturile terților, încălcarea obligațiilor din contractul de realizarea a drepturilor în societate nu poate servi motiv pentru anularea hotărârilor organelor societății, adoptate contrar prevederilor din contract.

Conținutul contractului este de regulă confidențial, dar despre existența lui cel puțin o parte a contractului trebuie să înștiințeze societatea. Pentru a-și asigura și garanta drepturile la care s-a convenit prin acest contract, partea interesată poate notifica organul înregistrării de stat, care va include datele relevante în Registrul de stat, astfel asigurându-se posibilitatea realizării a unor instrumente juridice importante în sfera afacerilor (cum ar fi contractele de opțiune de vânzare și cumpărare, opțiunea drag along și tag along, dreptul de preemțiune contractual etc).

Dat fiind că asemenea contracte sunt larg răspândite și bine cunoscute lumii de afaceri, implementarea lor în cadrul legal național va favoriza aflul de investiții, va acorda investitorilor un grad sporit de protecție a investiției, va asigura o mai bună administrare a afacerii, depășirea blocajelor corporative, utilizarea mai multor opțiuni decizionale.

Un interes deosebit pentru aplicarea acestui instrument se poate aștepta de la creditorii, atât existenți, cât și potențiali, ai societății. Prin încheierea unui asemenea contract, creditorii vor obține un mecanism suplimentar de garanție în caz de finanțare a afacerii și/sau de acordare a creditelor, astfel, se va stimula apariția a noi linii de finanțare a afacerilor. Aceasta va fi posibil datorită faptului că creditorii, pentru a-și securiza creanța, vor putea conveni prin contract cu asociații (deci nu doar cu societatea) prin asumarea obligației asociaților de a-și realiza drepturile într-un anumit mod sau de a se abține de la realizarea acestora.

Pentru unificarea cadrului normativ, propunere analogică celei descrise supra, se propune și la Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, care se completează cu art. 102¹ Contractul corporativ.

3. Se propune completarea Legii nr. 135/2007 cu art. 47¹, care va oferi posibilitatea unui asociat de a se retrage din societate fără a înstrăina partea socială. Acest instrument este cunoscut în dreptul societar sub numele *squeeze-out*.

Asociatul minoritar (până la 50% din capitalul social) se va putea retrage fără a avea nevoie de acordul celorlalți asociați, iar pentru retragerea asociatului care deține mai mult de 50%, va fi necesară obținerea acordului celorlalți asociați, dacă statutul nu va prevedea altfel. Asociatul retras va beneficia de valoarea de retragere a părții sale sociale, determinată proporțional în raport cu valoarea activelor nete ale societății la data depunerii notificării de retragere.

Articolul nou propus prevede detalii privind procedura de retragere și soarta părții sociale a asociatului care s-a retras.

Se așteaptă că includerea în cadrul legal național al acestui instrument va permite deblocarea sau diminuarea cazurilor apariției situațiilor conflictuale în relațiile dintre asociați, ceea ce va revigora activitatea întreprinderilor. Dreptul unilateral de retragere din societate poate fi un remediu eficient în lupta împotriva abuzurilor contra asociaților minoritari, care pot fi ignorați de asociații majoritari.

4. Proiectul propune renunțarea la regula proporționalității dintre valoarea părții sociale și drepturile oferite (dreptul la vot, la dividende și cota din active la lichidare), acordând asociaților posibilitatea să stabilească în statut o altă proporție. Astfel, un asociat poate participa preponderent cu mijloace financiare, altul – cu altă contribuție. Părțile vor fi libere să stabilească prin statut alte reguli privind proporționalitatea între valoarea părții sociale și drepturile care le oferă aceasta. În acest sens sunt propuse modificări la art. 24, 39, 43 din Legea nr. 135/2007.

Acest instrument va favoriza activitatea investitorilor, va impulsiona participarea în afaceri a persoanelor cu idei și concepte novatorii, dar cu lipsă de active în proprietate.

5. Proiectul propune, prin art. 31¹ la Legea nr. 135/2007, implementarea în cadrul legal național a conceptului de părți sociale virtuale (phantom stock), aplicat pe larg pe piața internațională. Astfel, angajaților unei societăți, care s-au manifestat în cel mai bun mod și pe care societatea dorește să-i promoveze, vor putea beneficia de următoarele drepturi exclusive:

- să participe la repartizarea beneficiilor financiare ale societății, fără a deveni asociați: asociații, după impozitarea venitului, vor alocă o parte din fondul său de dividende în fondul de stimulare, destinat exclusiv acestor angajați;
- să devină asociați de plin drept ai societății: dacă așa vor decide asociații, în loc de a obține partea ce i-a fost repartizată din fondul de stimulare, această parte se va converti (fiind o obligație a societății) în aport la capital al angajatului.

De menționat că, aceste modificări nu vor afecta mărimea impozitelor care urmează a fi achitate de societate, or asociații se vor împărți cu angajații din contul sumelor care li se cuvin lor, adică din dividendele lor. Această măsură este privită ca un important element de susținere a talentelor și a forței de muncă, care va fi interesată în ridicarea performanței întreprinderilor în care muncesc. Ea va consolida colectivele de angajați și ca efect - piața muncii, va cointeresa persoanele cu abilități și interes sporit în activități inovatorii și de antreprenariat, va contribui la creșterea productivității muncii.

6. Proiectul propune constituirea unui nou instrument, prin care se va asigura și garanta obținerea de informații mai largi despre societate, de către potențialii investitori. Astfel, ca urmare a modificărilor de la art. 27, 36, 40¹, 43¹, 47¹ din Legea nr. 135/2007, art. 102¹ din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, care prevăd dreptul părților interesate de a cere organului înregistrării de stat notarea unei anumite situații, investitorii vor putea, solicitând un extras desfășurat din Registrul de stat al persoanelor juridice, să cunoască:

- faptul gajării unor părți sociale;
- despre garanțiile suplimentare emise de societate în cazul anunțurilor de reducere a capitalului social;
- despre emisia de către societate a obligațiunilor;
- despre existența unui contract al asociaților unei SRL sau a unui contract corporativ al unei SA;
- despre inițierea unui proces de retragere a asociatului.

B. Modificările de liberalizare și alternativă decizională

1. La art. 11 se propune excluderea pragului maxim a numărului de asociați în societățile cu răspundere limitată. Astăzi nu există premise argumentate de păstrare a numărului limită de asociați. EMCA nu conține o astfel de limitare. Ucraina a renunțat în 2017 la numărul limită de asociați în societățile cu răspundere limitată. Actualmente, o SRL cu un număr mai mare de 50 asociați este obligată să se lichideze sau să se reorganizeze în SA. Pe lângă faptul că această normă este ”moartă”, deoarece organul înregistrării nu înregistrează depășirea acestui prag, ea este și o frână în dezvoltarea agenților economici. De fapt, diferența principală între o SRL și o SA este faptul că a doua este în drept să plaseze valori mobiliare în regim de ofertă publică, iar numărul de asociați/membri nu este relevant acestei diferențe principale.

Propunerea prevede concomitent și preluarea parțială a mecanismului de guvernare corporativă pentru SRL cu un număr mai mare de 50 asociați, acestea vor fi obligate să creeze consiliul societății ca organ de conducere.

Impactul pozitiv de la această modificare a legii se așteaptă atât pentru SRL, pentru care se exclude o barieră birocratică, neargumentată, cât și pentru unele SA, care au fost cândva nevoite să se creeze în această formă juridică de organizare (în proces de privatizare), dar care nu au dorit și nu doresc să participe pe piața de capital.

2. Proiectul propune, la articolele 12, 13, 17 și altele (redacțional):

- simplificarea modului de constituire a societăților, prin stabilirea ca act constitutiv a unui singur document – statutul (pornind de la principiul libertății contractuale, contractul de constituire rămânând o opțiune a fondatorilor și nefiind obligatoriu pentru înregistrare și modificare ulterioară);
- acordarea dreptului de opțiune (alternativă) asociaților, de a decide, care decizii privind modificările unor situații privind societatea, vor fi introduse în statut, și care vor deveni opozabile doar în baza hotărârii de adoptare (AGA) cu includerea obligatorie în Registrul de stat al persoanelor juridice.

Aceste modificări atrag consecințe cu impact pozitiv, după cum urmează:

- diminuează povara birocratică și volumul de lucru pentru societăți și autorități: se simplifică procedurile de înregistrare, economia de timp a solicitanților înregistrării și registratorilor, micșorarea numărului de documente pe purtător de hârtie, cu impact favorabil protecției mediului (în anul 2021 ASP a efectuat peste 125 mii înregistrări și modificări, ceea ce presupune milioane file de hârtie, ori modificările propuse la acest capitol vor diminua substanțial utilizarea hârtiei);
- crește importanța Registrului de stat al persoanelor juridice, care astfel devine principala sursă de informație privind datele relevante despre societăți, excluzând astfel din

circuit nenumărate cazuri de prezentare a copiilor de pe statut și contractul de constituire și asigurându-se opozabilitatea drepturilor incluse în Registru. De menționat că la acest subiect, EMCA, în Section 3.03 Changes to Information Already Registered, prevede că *"orice modificare a statutului urmează a fi înregistrată în registru"*, astfel, de asemenea prioritatea este acordată Registrului.

Totodată aceste modificări vin ca un suport pentru implementarea procedurii de deschidere a afacerii la distanță: existând doar un act constitutiv, - statutul, acesta poate fi plasat pe pagina web a autorității, ca o formă tipizată în care solicitanții urmează să introducă în câmpurile respective - datele respective, și în final – să aplice semnăturile electronice.

Pentru implementarea acestei inițiative, sunt propuse și modificări redacționale la art. 2, 10 și 33 din Legea nr. 220/2007.

3. Următoarele propuneri din proiect, la art. 21, 22, 33¹, 37, 38 din Legea nr. 135/2007, se referă la active și la capitalul social al societății, după cum urmează:

- excluderea interdicției aporturilor la formarea capitalului social prin bunuri consumptibile și drepturi asupra obiectului de proprietate intelectuală;
- acceptul convertirii unei obligații pecuniare a societății în aport al creditorului la capitalul social;
- expunerea particularității majorării capitalului social prin aporturi suplimentare într-un articol separat din lege;
- modificări și completări cu privire la contribuțiile suplimentare ale asociaților, care duc la creșterea activelor societății fără majorarea capitalului social (actualmente denumite aporturi suplimentare, ceea ce generează confuzii cu alte articole, care se referă la aporturi de majorare a capitalului social).

Argumentarea acestor propuneri constă în următoarele:

- odată cu reformarea cadrului legal prin diminuarea valorii minime a capitalului social la 1 leu, nu se mai consideră judicioase careva limitări la sursele de constituire a capitalului social;
- noi instrumente de participare la capitalul social vor fi un impuls pentru creșterea activelor societăților existente și pentru crearea unor noi societăți (aport prin bunuri consumptibile);
- aceste instrumente vor deveni atractive pentru investitori care dispun de bunuri, și pentru creditori, ca un instrument de garanție a afacerilor cu capital.

4. Următoarele propuneri din proiect, la art. 24, 25, 39, 43, 54, 57 din Legea nr. 135/2007, se referă la liberalizarea unor norme, prin acordarea asociaților a dreptului de a alege o altă soluție decât cea propusă, ca regulă, prin lege, și se referă la următoarele subiecte:

- opționalitatea proporționalității dintre valoarea părții sociale și numărul de voturi;
- condiționarea înstrăinării/dobândirii părților sociale;
- opționalitatea dreptului de preemțiune a asociaților la înstrăinarea/dobândirea părților sociale;
- opționalitatea distribuirii profitului net altfel decât proporțional mărimii părții sociale;

- posibilitatea achitării intermediare (trimestriale, semestriale) a dividendelor, în mod similar cu cel stabilit pentru societățile pe acțiuni;
- posibilitatea stabilirii altei proporții de repartizare a patrimoniului la lichidare, decât proporțional părților sociale;
- opționalități la modul de înștiințare despre convocarea adunărilor asociaților;
- opționalități la situațiile când administratorul este concomitent și reprezentant al asociatului.

Pentru a beneficia de oportunitățile/alternativele de mai sus, unele din aceste drepturi ale asociaților vor trebui prevăzute expres în statutul societății.

O asemenea liberalizare a drepturilor nu va avea impact negativ asupra unor categorii de asociați, cum ar fi cei minoritari, dat fiind că aplicarea lor va fi posibilă doar dacă ea va fi prevăzută în statut, ori la aprobarea primară și/sau modificarea ulterioară a statutului asociații minoritari participă sub rezerva unui vot majoritar de adoptare. Mai mult, asociații minoritari obțin dreptul de retragere benevolă din societate, potrivit art.47¹, articol propus prin acest proiect, și posibilitatea de aplicare a acestui drept va exclude abuzurile asociaților majoritari.

Soluțiile propuse se înscriu în dorința de a oferi asociaților mai multă flexibilitate în gestionarea afacerilor. Modificările propuse vor permite asociaților să decidă prin înțelegere, un alt mod decât cel prevăzut de lege referitor la aspectele menționate, atunci când acest lucru va corespunde intereselor lor. Soluția se regăsește în European Model Company Act (EMCA) și în legislația statelor cu economie dezvoltată.

C. Modificările ce țin de drepturile asociaților

1. Prin modificările propuse la art.10 și 44 din Legea nr. 135/2007 se asigură un acces mai larg a asociaților la informația și documentația societății, totodată se propun măsuri de contracarare a comportamentului unor asociați care fac abuz de dreptul său la informare.

2. Proiectul conține propuneri, pentru art. 47 din Legea nr. 135/2007, cu privire la excluderea din societate și răspunderea asociatului - administrator, după cum urmează:

- extinderea răspunderii asupra asociatului care a exercitat în trecut funcția de administrator;
- extinderea drepturilor asociatului exclus în privința dividendelor anunțate ulterior excluderii și neincluse în plata de excludere.

3. Proiectul propune, la art. 57 din Legea nr. 135/2007, acordarea dreptului asociatului de a fi reprezentat de administrator, situație des întâlnită în practică și considerată de investitori ca un impediment în exercitarea drepturilor sale.

4. Proiectul propune, la art. 58 din Legea nr. 135/2007, coborârea pragului de voturi necesare pentru adoptarea unor hotărâri la adunările asociaților, de la trei pătrimi, la două treimi.

Această propunere va facilita activitatea societăților, excluzând blocajele decizionale care sunt destul de frecvente. Totodată propunerea nu va afecta interesele asociaților minoritari,

având în vedere că proiectul, concomitent cu această diminuare de prag decizional, acordă minoritarilor un instrument eficient de protecție – retragerea din societate fără a fi necesar acordul celorlalți asociați.

De menționat că acest prag este recomandat și de EMCA.

5. Proiectul vine să implementeze norma Codului civil în privința dreptului de a atribui funcția de administrator al societății unei persoane juridice. Astfel, la art. 69 se propune modificarea respectivă, conform căreia această normă din Codul civil poate fi utilizată, dacă va fi prevăzută în statutul societății.

D. Modificările de procedură și redacționale

1. Proiectul propune utilizarea de instrumente electronice în diverse proceduri, prin modificări la art. 10, 30, 48, 54, 56¹ din Legea nr. 135/2007, care se referă la:

- păstrarea documentelor societății;
- depunerea actelor pentru înregistrare;
- proceduri în cadrul adunărilor asociaților.

2. În scop de armonizare a legislației și folosire în mod uniform a terminologiei, în art. 26, 31¹, 39, 40, 43, 47, 49, 58 din Legea nr. 135/2007 și în art. 12 din Codul fiscal se propun modificări ce se referă la noțiunea de ”dividende”.

3. În scop de implementare a propunerii privind stabilirea statutului societății ca unic document de constituire, se modifică art. 4, 6, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 22, 23, 24, 25, 30, 31, 32, 37, 39, 42-46 ș.a.

4. Proiectul propune modificarea redacțională a art. 28 din Legea nr. 135/2007 pentru a da o mai mare claritate modului de administrare a părții sociale deținute în comun de mai multe persoane: sintagma „pot să-și exercite drepturile cu privire la partea socială numai în mod unanim” va fi substituită cu „acționează în raport cu societatea doar ca un singur asociat, având doar un singur reprezentant”.

5. Pentru unificarea și armonizarea cadrului legal, în Legea nr. 135/2007 se propun modificări îndreptate spre:

- utilizarea unei singure noțiuni – „raport” în loc de „raport și dări de seamă”;
- utilizarea noțiunii „situații financiare” în loc de „dări de seamă financiare”;
- substituirea noțiunii de „aprobare” cu noțiunea „examinare” în partea ce ține de situațiile financiare, dat fiind că legea nu poate obliga asociații să aprobe situațiile financiare, ei le pot doar examina.

Proiectul mai conține și unele propuneri complementare, ce țin de modificarea și completarea:

- Legii privind societățile pe acțiuni nr. 1134/1997, prin:
  - o excluderea obligației societăților pe acțiuni care nu au efectuat ofertă publică și nu dispun de un număr mare și variat de acționari (de exemplu, ca urmare a

privatizării contra bunurilor patrimoniale) de a-și cota acțiunile la bursă și oferirea posibilității de a tranzacționa acțiunile acestor societăți în afara bursei; ○ racordarea unor prevederi din Legea nr. 1134/1997 la prevederile Legii nr. 171/2012 în ceea ce privește societățile tranzacționate la bursă; ○ /oferirea posibilității încheierii contractului corporativ între acționari privind modul de exercitare sau abținere de la exercitarea unor drepturi de acționar. - Legii privind piața de capital nr. 171/2012, prin; ○ excluderea obligației societăților care nu sunt cotate la bursă de a efectua emisiunea acționarilor (atragerea capitalului suplimentar) doar prin ofertă publică de acțiuni prin intermediul bursei; ○ neaplicarea obligațiilor oneroase de transparență și de guvernanță corporativă pentru societățile pe acțiuni care nu au efectuat ofertă publică și nu dispun de un număr mare și variat de acționari (de exemplu, ca urmare a privatizării contra bunurilor patrimoniale) și care sunt deținute de un număr limitat de acționari, care exercită, totodată, controlul acestor societăți; ○ oferirea posibilității pentru acționarii acestor societăți dreptul de a păstra restricțiile cu privire la înstrăinarea acțiunilor, stabilit prin statut, sub formă de drept de preemțiune al acționarilor și/sau societății, și posibilitatea de a tranzacționa acțiunile acestor societăți în afara bursei. - Legii cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare nr. 234/2016, prin excluderea obligației entităților mari care nu sunt tranzacționate la bursă de a transmite registrul acționarilor de la societățile de registru către Depozitarul central unic.	5. Fundamentarea economico-financiară Proiectul nu este cu impact economico-financiar asupra bugetului public, implementarea lui nu generează cheltuieli (bugetare și nebugetare). Se pot aștepta venituri la bugetul public datorită unor așteptări de la implementarea proiectului expuse la pct. 2 al acestei note informative: - creșterea numărului de investitori rezidenți și nerezidenți, și a valorii investițiilor în diverse domenii ale activității economice; - creșterea cifrei de afaceri, numărului de întreprinderi active, majorarea locurilor de muncă. 6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare Proiectul prevede modificarea și completarea mai multor articole din următoarele acte normative: Modificări de bază, care țin expres de conceptul proiectului: - Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007; - Legea privind societățile pe acțiuni nr. 1134/1997. Legile următoare se modifică și ca urmare a introducerii modificărilor de bază în legile de mai sus: - Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali nr. 220/2007; - Legea nr. 1163/1997 Codul fiscal.

- Legea privind piața de capital nr. 171/2012;   - Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare nr. 234/2016;   De menționat că, următoarele acte normative: - Legea privind piața de capital nr. 171/2012;   - Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare nr. 234/2016;   se modifică în mod specific: modificării se supun unele norme aprobate recent prin Legea nr. 321/2022, dar care încă nu au intrat în vigoare (data intrării în vigoare 16.06.2023). Proiectul nu presupune: - abrogarea unor acte normative în vigoare;   - adoptarea de acte normative noi în scopul implementării prevederilor din proiect.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului   Acțiunile întreprinse în vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional (grupurilor de lucru, organizarea dezbaterilor publice, meselor rotunde, publicarea proiectului pentru consultare publică etc.): proiectul de lege și Nota Informativă au fost plasate în consultări publice, fiind publicate pe portalul particip.gov.md - anunț privind inițierea procesului de elaborare a proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (reglementarea relațiilor între asociații/fondatorii societăților comerciale) https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/10370.
8. Constatările expertizei anticorupție   Proiectul de lege va fi supus expertizei anticorupție.
9. Constatările expertizei de compatibilitate   Proiectul de lege nu necesită a fi supus expertizei de compatibilitate.
10. Constatările expertizei juridice   Proiectul de lege va fi supus expertizei juridice.
11. Constatările altor expertize   În conformitate cu Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de reglementare a activității de întreprinzător, Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, a fost elaborată analiza impactului de reglementare asupra proiectului de lege. Analiza Impactului și proiectul de lege propriu-zis au fost examinate și susținute de către membrii Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător în ședințele din 10.05.2023 și, respectiv, din 16.05.2023.

Secretar de stat

Viorel GARAZ